Social Welfare Quarterly, Vol 25, Summer 2025, No 97

# اثربخشی آموزش راهبرد کودکان خوشبخت بر مهارت والدگری، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق کودکان ۱۲-۱۰ ساله



**۱. معصومه اکبری**
کارشناس ارشد روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی ،واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

**۲. منصوره بهرامی‌پور**
دکتر روان‌شناس، گروه روان‌شناسی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.
(نویسنده مسئول)
<bahramipourisfahani @iau.ac.ir>

***مقدمه:*** *با توجه به جایگاه کودکان در زندگی این پژوهش با هدف اثربخشی آموزش راهبرد کودکان خوشبخت بر مهارت والدگری، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق کودکان انجام گرفت.*

***روش:*** *روش پژوهش نیمه‌آزمایشی با گروه آزمایش و کنترل، پیش‌آزمون-پس‌آزمون و دوره پیگیری ۴۵ روزه بود. جامعه آماری والدین کودکان ۱۲-۱۰ ساله شهر اصفهان مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره فعال بود. به شیوه نمونه‌گیری در دسترس تعداد ۴۰ والد انتخاب شدند که به‌صورت تصادفی در دو گروه (۲۰ نفر) آزمایش و کنترل قرار گرفتند.*

*ابزار پژوهش شامل پرسشنامه والدگری آلاباما فرایک، علاقه اجتماعی کودکان علیزاده و همکاران، استقلال عاطفی استنبرگ وسیلوربرگ، احساس تعلق پارکر و همکاران بود. گروه آزمایش طی ۱۰ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای آموزش راهبرد کودکان خوشبخت اسکوفیلد و ویور را دریافت کردند و گروه کنترل مداخله‌ای دریافت نکرد. برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از تحلیل واریانس با اندازه‌های مکرر با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۶ استفاده شد.*

***یافته‌ها:*** *بین میانگین نمرات مهارت والدگری و مؤلفه‌های آن، بین میانگین نمرات علاقه اجتماعی و مؤلفه‌های آن (مسئولیت‌پذیری، ارتباط با مردم، جرئت، احساس برابری)، بین میانگین نمرات استقلال کودکان و مؤلفه‌های آن (فردیت، عدم وابستگی، والدین غیرایده‌آل و درک والدین) و بین میانگین نمرات احساس تعلق و مؤلفه‌های آن (مراقبت و حمایت افراطی) در مراحل پژوهش و تعامل اثر زمان و عضویت گروهی رابطه معناداری وجود دارد.*

***بحث:*** *به‌طورکلی نتایج نشان می‌دهد که آموزش راهبرد کودکان خوشبخت می‌تواند مداخله‌ای مناسب برای تقویت استقلال، حس تعلق، علاقه اجتماعی و بهبود مهارت والدگری باشد. درنهایت آموزش راهبرد کودکان خوشبخت به‌عنوان رویکردی نوین موجب تغییر در متغیرهای پیشایندی پژوهش می‌شود. ازاین‌رو لازم است به‌طور ویژه متغیرهای فوق درزمینه بهبود شرایط کودکان موردتوجه محققین و پژوهشگران قرار گیرد.*

***واژه‌های کلیدی:***
*آموزش راهبرد کودکان خوشبخت، مهارت والدگری، علاقه اجتماعی، استقلال، احساس تعلق.*

***تاریخ دریافت:*** *۱۴۰۳/۰۶/۱۱*

***تاریخ پذیرش:*** *۱۴۰۴/۰۲/۰۱*

[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

Social Welfare Quarterly, Vol 25, Summer 2025, No 97

# The Effectiveness of 'Happy Children' Strategy Training on Parenting Skills, Social Interest, Autonomy, and Sense of Belonging in 10-12 Year-Old Children



**1- Masoumeh Akbari**
M.A. in Psychology, Department of Psychology, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran.

**2- Mansore Bahramipour**
Ph.D. in Psychology, Department of Psychology, Isfahan Branch (Khorasgan), Islamic Azad University, Isfahan, Iran. (Corresponding Author) <bahramipourisfahani@khuisf.ac.ir >

**Introduction:** The research was conducted with the aim of the effectiveness of teaching happy children strategy on parenting skills, social interest, autonomy and sense of belonging children.

**Method:** This study employed a quasi-experimental design with experimental and control groups, featuring pre-test, post-test, and 45-day follow-up assessments. The target population consisted of parents of children aged 10-12 years in Isfahan. Using convenience sampling, 40 participants were selected and randomly assigned to either the experimental or control group (20 per group). Measurement instruments included: (1) the Alabama Parenting Questionnaire (Frick, 1991), (2) the Children's Social Interest Scale (Alizadeh et al., [year]), (3) the Emotional Autonomy Scale (Steinberg & Silverberg, 1986), and (4) the Sense of Belonging Instrument (Parker et al., [year]).

**Findings:** The analysis revealed statistically significant relationships between: (1) mean parenting skills scores and their components, (2) mean social interest scores and their components, (3) mean children's independence scores and their components, and (4) mean sense of belonging scores and their components across all research phases. Furthermore, significant interaction effects were observed between time (pre-test, post-test, follow-up) and group membership (experimental vs. control) for all measured variables.

**Discussion:** The findings demonstrate that the Happy Children Strategy intervention effectively enhances children's independence, sense of belonging, and social interest while simultaneously improving parenting competencies. As an innovative approach, this program produces measurable changes in the key developmental variables examined in this study. These results suggest that researchers and practitioners should prioritize these fundamental psychosocial factors when designing child development programs and interventions

**Keywords**:
strategy training for happy children, parenting skills, social interest, independence, sense of belonging

**Received:** 2024/09/01
**Accepted:** 2025/04/21

**Citation:** akbari M, bahramipour M. (2025). The Effectiveness of Happy Children Strategy Training Skills, Social Internet, Independence and Sense of Beloneging of 10-12 Years Old Children. refahj. 25(97), : 5
URL: http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-4388-fa.html

[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

## Extended Abstract

### Introduction

Since children are considered capital for the family, society and country, their development, growth, health and well-being always require serious attention (Ayrizah et al., 2022). Stearns (2019) described happiness as a bottom-up process in which happiness is dependent on situations and events in life that contribute to pleasant and unpleasant experiences. Alfred Adler and Rudolph Draykours have done the most research in the field of parenting methods, which emphasize on improving communication patterns between parents and children and using democratic techniques to raise children (Etminan, 2017). Since parenting is one of the important topics in raising children, parenting skills are a set of behaviors that describe parent-child interactions during a wide range of situations and focus on the child in an effective interactive atmosphere. (Clarkson and Zerel, 2018). Draykoors (2018) believes that a child finds his place at home, school, and the world by having social interest. Therefore, social interest as a variable that is influenced by parents' education (Wasio et al., 2023). A child who has independence feels in control of his actions, his decisions, and also feels the ability to shape his world (Weir, 2023). As Mikkelsen and Christensen (2009) stated, independence refers more to the child's feeling about what he does alone and feels empowered by it. According to Adler, a person can function, participate and cooperate properly in the community only if he feels that he belongs to that community (Allen et al., 2021) because belonging is usually understood as a positive state that children need and want. achieve it (Min et al., 2021). Finally, according to Adler and Drycourse, the most important point in raising a child is the correct process of interaction between parents and children, and the goal of happy children's strategies is to help parents educate their children more efficiently, to learn what to do and what not to do at the moment of bad behavior. Don't give up and also learn that there are other ways instead of the idea of "surrender or fight". Partnership, mutual respect and joint decision-making are possible options. As a result, not only the parents will be happier, but also the children will be happy (Draikurs and Solts, 1995, translated by Alizadeh and Rouhi, 2019; Scofield and Weaver, 2016).



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

**Method**

This study employed a quasi-experimental design with experimental and control groups, featuring pre-test, post-test, and 45-day follow-up assessments. The target population consisted of parents of children aged 10-12 years in Isfahan. Using convenience sampling, 40 participants were selected and randomly assigned to either the experimental or control group (20 per group). Measurement instruments included: (1) the Alabama Parenting Questionnaire (Frick, 1991), (2) the Children's Social Interest Scale (Alizadeh et al., 2014), (3) the Emotional Autonomy Scale (Steinberg & Silverberg, 1986), and (4) the Sense of Belonging Instrument (Parker et al., [year]). The experimental group participated in 10 training sessions based on Schofield and Weaver's Happy Children Strategy program. Data were analyzed using repeated measures ANOVA in SPSS version 26.

**Findings**

The analysis revealed statistically significant relationships between: (1) mean parenting skills scores and their components, (2) mean social interest scores and their components, (3) mean children's independence scores and their components, and (4) mean sense of belonging scores and their components across all research phases. Furthermore, significant interaction effects were observed between time (pre-test, post-test, follow-up) and group membership (experimental vs. control) for all measured variables.

**Discusion**

Teaching the strategy of happy children explicitly and openly helps people to acquire protective coping resources such as self-confidence, self-control, self-acceptance, other acceptance and normal processes to achieve a better lifestyle. In such a way that this treatment, by encouraging and encouraging, emphasizing the strengths and social feelings resulting from Adlerian therapy, causes the cognitive and behavioral coping resources of parents and children to expand and their self-care and overall satisfaction to increase (Amiri, 2014). The feeling of encouragement created through teaching the strategy of happy children causes the parents to transfer this feeling and understanding to their children, and these children, by benefiting from it, improve their cognitive processing and, as a result, improve



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

their parenting skills, social interest, independence, emotional Show belonging In addition, the goal of teaching the strategy of happy children is to help people to achieve an objective view of reality by correcting wrong goals and processes and wrong logic. Therefore, the strategy of happy children emphasizes that therapists should familiarize clients with private logic that is derived from an inappropriate lifestyle and then help people to change them by being aware of their self-destructive patterns and through interpretation And appropriate reorientations can increase the sense of belonging, social interest and independence in children or strengthen their parenting skills.

All three authors contributed to this article.

**Financial and Ethical considerations**

We are grateful for the sincere cooperation of 10-12 year old children and their parents The researchers' personal expenses have been used to implement this plan. and al Ethical considerations have been observed during the research. All authors contribute to research production. The present study has no financial sponsor No conflict of interest between the authors.

[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

**مقدمه**

ازآنجاکه کودکان سرمایه‌ای برای جامعه محسوب می‌شوند سلامت و بهزیستی آنها نیازمند توجه جدی است (آیریزا[1] و همکاران، ۲۰۲۲). اریکر[2] (۲۰۰۹) نشان داد کودکان خوشبخت[3] عموماً سالم‌تر، دارای یادگیری و سواد عاطفی بالاتر هستند. ازاین‌رو، دینر[4] و همکاران مفهوم جدیدی از خوشبختی را معرفی کردند که به ارزیابی شناختی و عاطفی افراد نسبت به زندگیشان اشاره دارد و شامل واکنشهای عاطفی نسبت به رویدادهای خوشایند و ناخوشایند در زندگی و همچنین قضاوت شناختی در رابطه با رضایت نسبت به جنبه‌های خاص است.

علاوه بر این استرنز[5] (۲۰۱۹) خوشبختی را به‌عنوان فرآیندی از پایین به بالا توصیف کرد که تابع موقعیتها و رویدادهایی در زندگی است که به تجربه‌های خوشایند و ناخوشایند کمک می‌کند.

ازجمله متغیرهایی که روی خوشبختی اثرگذار است برنامه‌های آموزشی مهارتهای والدگری است که عمدتاً بر بهبود مهارتهای فرزندپروری و اصلاح نگرش والدین نسبت به رفتارها با فرزندان قرار دارد (هاسلم[6] و همکاران، ۲۰۱۶). بر اساس نظریه بامریند[7]، شیوه‌های فرزندپروری والدین می‌تواند نقش مهمی در رشد و پرورش همه‌جانبه فرزندان داشته باشد (یان[8] و همکاران، ۲۰۲٤).

در همین راستا آلفرد آدلر[9] و رودلف درایکورس[10] به استفاده از تکنیکهای دموکراتیک برای تربیت کودکان تأکید کردند (اطمینان، ۲۰۱۷)؛ زیرا آمیختن عشق و محبت با روش سنتی تربیت کودک، کارساز نیست، بلکه مهارتهای جدید که شامل شیوه‌های دموکراتیک‌اند

1. ayriza
2. erricker
3. Happy
4. diener
5. stearns
6. haslam
7. bamrind
8. yan
9. alfred Adler
10. dreikurs



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

در این امر می‌تواند تأثیرگذار باشد. در تکنیکهای دموکراتیک راه‌های درک کودکان به والدین آموخته می‌شود (خلقی و همکاران، ۱۳۹۸) و هر والدی می‌تواند با دنبال‌کردن گامهای مشخص و اجتناب از تکنیکهای رفتاری مانند تنبیه، پاداش و تقویت الگوهای ارتباطی به والد مؤثرتری تبدیل شود (مانسگر و گریفیث[۱]، ۲۰۱۹).

در همین راستا درایکورس[۲] (۲۰۱۸) بیان کرد که اهمیت آموزش والدین در راستای بهبود مهارتهای مقابله‌ای و توسعه علایق اجتماعی فرزندانشان با اهمیت است. درنهایت مهارتهای والدگری[۳] به‌عنوان مجموعه‌ای از رفتارها که تعاملات والد-کودک را در طی دامنه‌ای گسترده از موقعیتها که کودک در آن در یک جو تعاملی تأثیرگذار موردتوجه قرار می‌گیرد توصیف می‌کند (کلارکسون و زیرل[۴]، ۲۰۱۸). در همین راستا بامریند سه ویژگی پذیرش و روابط نزدیک، مهارکردن و استقلال‌دادن را مطرح می‌کند و از تعامل این سه ویژگی چهار سبک والدگری مقتدرانه[۵]، مستبدانه[۶]، سهل‌گیرانه[۷] و بی‌کفایتی[۸] مشخص می‌شود (همجاه[۹] و همکاران ، ۲۰۲۰).

مطالعات نشان داد کودک با داشتن علاقه اجتماعی جایگاهی را در خانه، مدرسه و جهان پیدا می‌کند که تحت‌تأثیر آموزش والدین قرار دارد (وسیو[۱۰] و همکاران، ۲۰۲۳). ازاین‌رو علاقه اجتماعی میزان برآورده‌شدن نیاز فرد به تعلق‌داشتن به شیوه‌ای مثبت در جهت اهداف اجتماعی تعریف شد (تورنر[۱۱]، ۲۰۱۵).

مطالعات نشان داده است فردی که از علاقه اجتماعی بالا برخوردار است، دید مثبتی در مورد دیگران دارد و از خودباوری بالا و اعتماد و اطمینان به دیگران بهره می‌برد (مالیک و مرواهه[۱۲]، ۲۰۲۲؛ تیواری و میشرا[۱۳]، ۲۰۲۲).

1. mansager and Griffith
2. dreiKurs
3. Parenting skills
4. clarkson and Zierl
5. Domineering
6. arbitrary
7. Negligence
8. incompetence
9. hamjah
10. vasiou
11. turner
12. Malik and Marwaha
13. Tiwari and Misra



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

در فرآیند رشد، کودکان با داشتن احساس استقلال می‌توانند مهارتها، شایستگیها و اتکا به خود را برای عمل و تفکر مستقل کسب کنند و با کاهش تدریجی از وابستگی خویش به والدین به توانایی تصمیم‌گیری، حل مشکلات و مسئولیت‌پذیری در قبال اعمال خود دست یابند؛ زیرا کودکی که استقلال دارد، احساس می‌کند کنترل اقدامات و تصمیمات خود را دارد و می‌تواند به جهان خویش شکل دهد (ویر[1]، ۲۰۲۳). از طرفی اگر والدین نسبت به مراحل گوناگون رشد کودک هوشیار باشند می‌توانند در برانگیختن حس استقلال کودکانشان موفق شوند (لنجکار[2] و همکاران، ۲۰۲۲).

به اعتقاد آدلر، انسان فقط در صورتی می‌تواند در اجتماع کارکرد، مشارکت و همکاری مناسبی داشته باشد که احساس کند به آن اجتماع تعلق دارد (آلن[3] و همکاران، ۲۰۲۱) زیرا تعلق به‌عنوان یک حالت مثبت درک می‌شود که کودکان نیاز دارند و می‌خواهند به آن دست یابند (مین[4] و همکاران، ۲۰۲۱). ازاین‌رو حس تعلق به معنای کمک به فرد است تا بفهمد، خودش چه کسی است؟ جایگاهش در این زندگی کجاست؟ چه هدفی دارد و چگونه می‌تواند موفق شود؟ (استی آماند[5] و همکاران، ۲۰۱۷).

وجود احساس تعلق‌کردن به خانواده، اطرافیان یا گروه‌های همسال هدفمند، می‌تواند احساس ارزشمندبودن و هدف‌داربودن را در فرزندان ایجاد کند. عزت‌نفس را رشد دهد و باعث تقویت حس مسئولیت‌پذیری و خودآگاهی و استقلال شود (پینتر[6]، ۲۰۱۳).

درنهایت بر اساس دیدگاه آدلر و درایکورس، مهم‌ترین نکته در تربیت کودک، فرایند صحیح تعامل میان والد و فرزند است و هدف راهبردهای کودکان خوشبخت کمک به والدین است تا بیاموزند در لحظه بدرفتاری چه کاری انجام دهند و ندهند (درایکورس و سولتس، ۱۹۹۵؛ اسکوفیلد و ویور، ۲۰۱۶). در طول دهه‌های اخیر توجه زیادی به ارزیابی اثربخشی

1. Weir
2. Lanjekar
3. Allen
4. Maine
5. st-Amand
6. Painter



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

برنامه‌های آموزشی مهارتهای والدگری شده است که بر بهبود مهارتهای فرزندپروری و استراتژیهای انضباطی و کاهش مشکلات رفتاری و اصلاح نگرش والدین نسبت به رفتارهای فرزندانشان است (هاسلم و همکاران، ۲۰۱٦).

بنا بر آنچه بیان شد رویکرد آموزش کودکان خوشبخت باعث می‌شود که کودک در برخورد با موقعیتهای دشوار زندگی به‌گونه‌ای خلاق، سازنده، کارآمد، مسئول، همکاری‌کننده و شادمان عمل کند و به بزرگ‌سالی تبدیل شود که توانایی مشارکت و سهیم‌شدن در خانواده و جامعه را دارد (اسماعیلی‌نسب و همکاران، ۲۰۱۰).

این درمان با تأکید و توجه به نقش محیط خانواده بر رفتار ناسازگارانه فرزندان، شکل‌گیری اختلال رفتاری در خانواده، بر بهبود تعاملات فرزندان و والدین درون بافت خانواده تأکید دارد و معتقد است که تغییر در شیوه والدگری منجر به کاهش مشکلات رفتاری، ساماندهی مشکلات کارکرد اجرایی و بهبود تنظیم هیجان، علاقه اجتماعی و رفتار اجتماعی می‌شود (کریستین و پریمن[1]، ۲۰۱۷).

در همین راستا پژوهشهای انجام‌شده توسط خلقی و همکاران (۲۰۱۸)، رستمی و همکاران (۲۰۱۸)، هاشمی ملکشاه (۲۰۱٦)، ایزو[2] و همکاران (۲۰۲۲) بیانگر تأثیر راهبرد والدگری و آدلری بر کیفیت رابطه و بهبود تعاملات والدکودک است.پژوهشهای منصوری و همکاران (۲۰۲۲)، پورسید و همکاران (۲۰۱۵)، علیزاده و همکاران (۲۰۱٤)، بایوکو[3] و همکاران (۲۰۲٤)، یو[4] و همکاران (۲۰۲۲) بیانگر تأثیر شیوه‌های فرزندپروری بر عملکرد، علاقه و رفتارهای اجتماعی است. همچنین پژوهش بنگتسسون و لاکوف (۲۰۲۰) بیانگر این موضوع است که چگونه کودکان در مراقبتهای پرستاری زندگی می‌کنند و احساس تعلق را در روابط خانوادگی متنوع زندگی روزمره خود تشکیل می‌دهند است.

1.christian and perryman
2. izzo
3. baiocco
4. yu



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

با اینکه پژوهشهایی درباره تأثیر مهارتهای والدگری و فرزندپروری آدلر درایکوس بر والدین انجام شده است، اما پژوهشی که تأثیر آن بر مهارت والدگری، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق کودکان را بررسی کرده باشد یافت نشد. همه تحقیقات انجام‌شده متمرکز بر مهارتهای اجتماعی کودکان، استرس والدگری مادران، والدین دارای کودکان بیش‌فعال، عملکرد و رفتار اجتماعی و ارتباط طولی بین رفتار اجتماعی، حمایت استقلال و حمایت عاطفی از والدین و همسالان بوده است.

ازآنجایی‌که دوران پرتلاطم کودکی در این بازه سنی به‌درستی موردتوجه قرار نگرفته است خود این مسئله می‌تواند گویای خلأ دانشی در راستای توجه هم‌زمان متغیرهای فوق با یکدیگر در بین این دسته از والدین باشد. بنابراین راهبرد کودکان خوشبخت(هاسلم و همکاران، ۲۰۱۶) می‌تواند به‌عنوان درمانی کاربردی و نوین به ارائه تصویری آگاهانه از کودکان در رابطه با مهارتهای والدگری کمک کند. زیرا به نظر می‌رسد این راهبرد که بر پایه اصول یادگیری است به والدین می‌آموزد چگونه می‌توانند تعامل مثبت‌تری با تعارضهای درونی و میزان رفتارهای منفی و با کودکان برقرار کنند.

درنهایت این تحقیق درصدد پاسخ به این سؤال است که آیا آموزش راهبرد کودکان خوشبخت بر مهارت والدگری، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق کودکان مؤثر است؟

## روش

روش مطالعه حاضر، نیمه‌آزمایشی و به شکل یک گروه آزمایش و کنترل با پیش‌آزمون-پس‌آزمون و دوره پیگیری ۴۵ روزه بود. جامعه شامل والدین (مادران و پدران) دارای کودکان ۱۰-۱۲ ساله (به دلیل دسترسی‌پذیری پژوهشگر) مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره در بازه زمانی بهار ۱۴۰۳ در شهر اصفهان بود. با در نظر گرفتن ملاکهای ورود به‌صورت در دسترس



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

از بین والدین بر اساس مطالعات زال و همکاران[1] (۲۰۲۰) حداقل نمونه برای طرحهای نیمه‌آزمایشی بین ۳۰-۱۰ نفر است. در این مطالعه تعداد ٤٠ نفر (پدر و مادر) انتخاب و به‌طور تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل (۲۰ نفر) گمارده شدند.

ملاکهای ورود: والدین دارای کودکان ۱۲-۱۰ سال و عدم استفاده از سایر آموزشهای روان‌شناختی به‌طور هم‌زمان.

ملاکهای خروج: غیبت بیش از دو جلسه و تمایل‌نداشتن به شرکت در جلسات.

سپس رعایت نکات اخلاقی و اهمیت و ضرورت پژوهش برای هر دو گروه شرح داده شد و فرم رضایت‌نامه شرکت در پژوهش به امضای همه آنها رسید. شایان‌ذکر است که پژوهش دارای کد اخلاق با شناسه IR.IAU.KHUISF.REC.١٤٠٣.١٣٤ است. همچنین گروه آزمایش جلسات آموزش کودکان خوشبخت اسکوفیلد و ویور[2] (٢٠١٦) را طی ۱۰ جلسه ٦٠ دقیقه‌ای هفته‌ای یک‌بار (چهارشنبه‌ها) دریافت و گروه کنترل مداخله‌ای دریافت نکرد.

پروتکل حاضر، نخستین بار توسط پژوهشگر بر اساس راهبرد کودکان خوشبخت اسکوفیلد و ویور (٢٠١٦) برگرفته از کتب، مقالات و پژوهشها زیر نظر استاد راهنما که متخصص کودک و نوجوان است به اجرا در آمد. سپس توسط پنج نفر از متخصصین حوزه کودک و نوجوان ازنظر ساختار، محتوای زمان و فرایند برنامه ارزیابی و با ضریب توافق ۰/۹۸ مورد تأیید قرار گرفت.

همچنین پژوهش حاضر از یکسو کور است و همه افراد حاضر از اینکه در چه گروهی قرارگرفته‌اند اطلاعی نداشته‌اند. با توجه به رعایت اصول اخلاقی، گروه کنترل در انتها سه جلسه آموزشی را دریافت کردند. درنهایت داده‌ها با نرم‌افزار SPSS نسخه ٢٦ به روش

1. Zaal
2. schofield and weaver



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

تحلیل واریانس با اندازه‌های مکرر تحلیل شد. ابزار شامل پرسشنامه‌های زیر بود:

– **پرسشنامه والدگری آلاباما**[1] **(فرم والد):** پرسشنامه فرزندپروری آلاباما توسط شلتون[2] و همکاران (۱۹۹۶) تهیه شده است. این آزمون ۴۲ سؤالی پنج حوزه فرزندپروری تنبیه بدنی، نظم و انضباط ناپایدار، نظارت ضعیف، درگیری و فرزندپروری مثبت که سه مؤلفه اول شامل فرزند پروری ناکارآمد و دو مؤلفه بعدی شامل فرزند پروری کارآمد می‌شود را می‌سنجد و بر اساس مقیاس لیکرتی از هرگز (۱) تا همیشه (۵) است. این پرسشنامه نمره‌گذاری معکوس ندارد و برای به دست آوردن نمره کل تمام آیتمها جمع شد. ضمن اینکه آیتمهای ۳۴, ۳۶, ۳۷, ۳۹, ۴۰, ۴۱, ۴۲ در هیچ یک از ابعاد فرزندپروری آلاباما قرار نمی‌گیرند. همسانی درونی برای مقیاسها از متوسط تا بالا بین دامنه ۰/۴۶ تا ۰/۸۰ توسط شلتون و همکاران (۱۹۹۶) بود. پایایی از طریق آزمون–پس‌آزمون در فاصله زمانی ۳ سال ۰/۶۵ گزارش شد (مک ماهون[3] و همکاران، ۱۹۹۷).

در پژوهش پورمودت و دهقان منشادی (۲۰۲۲) پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۰ به دست آمد. در پژوهش حاضر ضریب پایایی به روش آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۶۲ و برای خرده‌مقیاسها بین دامنه ۰/۵۳ تا ۰/۷۹ به دست آمد.

– **پرسشنامه علاقه اجتماعی کودکان:** پرسشنامه علاقه اجتماعی کودکان توسط علیزاده و همکاران (۲۰۱۴) برای کودکان ایران با سن ۴ تا ۱۲ سال طراحی شد. این پرسشنامه دارای ۶۳ سؤال و ۴ مؤلفه عامل مسئولیت‌پذیری– انجام تکلیف، ارتباط با مردم و همدلی، جرئت و اطمینان و احساس برابری در مقابل احساس کهتری– برتری است. مقیاس پاسخگویی آن (کاملاً نادرست ۵ تا کاملاً درست ۱) است. دامنه امتیاز پرسشنامه بین ۶۳ تا ۳۱۵ بود. در پژوهش علیزاده و همکاران (۲۰۱۴) روایی محتوایی و صوری و ملاکی پرسشنامه مناسب

1. Alabama Parenting Questionnaire(APQ)
2. shelton
3. mcMahon



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

ارزیابی شده است و ضریب آلفای کرونباخ بالای ۰/۷ بود. در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه به روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۳۸ به دست آمد.

– **پرسشنامه استقلال عاطفی:** پرسشنامه استقلال عاطفی توسط استنبرگ وسیلوربرگ[1] (۱۹۸٦) طراحی و دارای ١٦ سؤال و ٤ مؤلفه عدم وابستگی، فردیت، غیرایده‌آل بودن و درک والدین بر اساس مقیاس لیکرتی از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) بود. نسبت KMO توسط استنبرگ وسیلوربرگ (۱۹۸٦) برای مقیاس استقلال عاطفی برابر با ۰/۸۲ و مقدار آزمون کرویت بارتلت ۲۵٦۱/٦۲ بود. همچنین پایایی پرسشنامه توسط سازندگان ۰/۷۸ و ضریب اعتبار عوامل این مقیاس به شیوه بازآزمایی به ترتیب برابر با ۰/۷٦، ۰/٦٤ و ۰/٦۱ بود. دامنه امتیاز پرسشنامه بین ١٦ تا ٦٤ بود. همچنین نمره‌گذاری شامل (خرده‌مقیاس) عامل فردیت: سؤالات شماره ۱، ۲، ۳، ٤ و ۱۲. عامل عدم وابستگی: سؤالات ۵، ٦ و ۷. عامل غیرایده‌آل بودن والدین: سؤالات ۸، ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۳. همچنین سؤالات ۸، ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۳ به‌صورت معکوس نمره‌گذاری شده بود. در پژوهش مرتضوی و همکاران (۲۰۲۱) روایی محتوایی و صوری و ملاکی پرسشنامه مناسب ارزیابی شد. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه‌شده بالای ۰/۷ برآورد شد. در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه به روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ است.

– **پرسشنامه پیوند خانوادگی[2] (احساس تعلق):** پرسشنامه پیوند خانوادگی توسط پارکر و همکاران[3] (۱۹۷۹) ساخته و دارای ۲۵ گویه و ۲ خرده‌مقیاس مراقبت (۱۲ سؤال) و حمایت افراطی (۱۳ سؤال) است. نمره‌گذاری پرسشنامه به‌صورت «خیلی زیاد=۳» تا «خیلی کم=۰» است. سازندگان پایایی بازآزمایی سه‌هفته‌ای را به میزان ۰/۷٦ برای مراقبت و ۰/۸۳ حمایت افراطی گزارش کردند. روایی آزمون برای مقیاس مراقبت ۰/۷٦ و برای محافظت ۰/٦۳

1. steinberg and silverberg
2. Parental Bonding Instrument (PBI)
3. parker



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

گزارش شد. آلفای کرونباخ مراقبت والدین ۰/۹۳، محافظت والدین ۰/۸۷ ذکر شد (پارکر و همکاران، ۱۹۷۹). اعتبار و پایایی (دامنه ۰/۷۲ تا ۰/۸۵) پرسشنامه در حد مطلوبی گزارش شد (بهزادی و همکاران، ۲۰۱۱). در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه به روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ گزارش شد.

**جدول ۱: خلاصه جلسات آموزشی**

| جلسه | هدف | محتوا |
|---|---|---|
| اول | معرفی جلسات آموزشی | معرفی اعضا، بیان قوانین، مشارکت در فعالیتها، انجام تکالیف، زمان و تعداد جلسات، اهداف جلسات، اجرای پیش‌آزمون. |
| دوم | معرفی راهبرد تربیت کودکان خوشبخت | معرفی سبک‌های مختلف فرزندپروری، توضیح شیوه والدگری آدلری، معرفی اصول تربیت کودک، دادن دلگرمی، استفاده از پیامدهای طبیعی و منطقی به‌جای تنبیه و پاداش، قاطع‌بودن ،جرئت نه گفتن، تکلیف: تعیین سبک فرزند پروری خود و بیان نقاط ضعف و قوت آن. |
| سوم | مهارت والدگری موفق | آموزش احترام به کودک و احترام به نظم و حقوق دیگران، جلب مشارکت کودک، کنارگذاشتن انتقاد و عدم‌تغییر برنامه روزانه، تفاوت توجه صحیح به کودک با توجه بیش‌ازحد، تکلیف: هنگام برقراری رابطه صمیمی با کودک با چه مشکلاتی روبه‌رو می‌شوید؟ |
| چهارم | پرورش علاقه اجتماعی | کنارکشیدن خود از نزاع قدرت، عمل‌کردن به جای حرف‌زدن، کیش‌نکردن پشه‌ها، رشددادن روحیه همکاری و تعاون در کودک، علاقه اجتماعی، معیار سلامت و ضعف روانی: اجرای مهارتهای ارتباطی در منزل. |
| پنجم | برانگیختن احساس استقلال | دوری از حمایت بیش‌ازحد، مهم‌ترین قانون در برانگیختن استقلال کودک، دوری از غلبه ترس، پرهیز از احساس دلسوزی و تأسف، تکلیف: چگونه می‌توان با دلگرم‌کردن کودکان به آنها احساس استقلال داد؟ |



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

| جلسه | هدف | محتوا |
|---|---|---|
| ششم | داشتن احساس تعلق در کنار نیاز به استقلال | وفا به قول، میل به تعلق، ارتباط دلگرمی و احساس تعلق، هدفمندی رفتار و یافتن جایگاه خود، سوارشدن همه در یک قایق. تکلیف: زمانی که روشهای کودکتان را برای احساس تعلق درک نکرده‌اید با چه مشکلاتی روبه‌رو شده‌اید؟ |
| هفتم | شخصیت مستقل کودک از والد | ارزیابی پاسخها، به تکلیف جلسه قبل گوش کنید و مراقب لحن کلام خود باشید، از اهمیت‌دادن به عادتهای بد بکاهید، تکلیف: توجه به رفتارهای که باعث ازبین‌رفتن استقلال کودکان می‌شود. |
| هشتم | برگزاری جلسات خانوادگی | از کنار هم بودن لذت ببریم، حرف‌زدن به‌جای سخنرانی، مقابله با چالش تلویزیون. تکلیف: توجه به مشکلات در تعاملات چندجانبه خانوادگی به‌خصوص تعامل بین والد –کودک. |
| نهم | جمع‌بندی اصول جدید تربیت کودک | مشارکت، احترام متقابل و تصمیم‌گیری مشترک به جای «تسلیم یا مبارزه». تکلیف: به‌کارگیری مهارتها آموزش داده شده و یادداشت پیامدهای آموختن تکنیکهای جدید. |
| دهم | بحث و نتیجه‌گیری | ارزیابی و مرور جلسات گذشته، پاسخ به سؤالهای والدین اجرای پس‌آزمون. |

## یافته‌ها

فراوانی و درصد تحصیلات والدین با سطح آماره ۲/۷۲٦ و سطح معنی‌داری ۰/۲۲٦، همشیرداشتن و نداشتن با سطح آماره ۷/۸٦ و سطح معنی‌دارای ۰/٤۳۹، سن کودکان در نمونه برحسب عضویت گروهی، هم‌چنین نتایج آزمون خی‌دو دومتغیره برای آزمون تفاوت فراوانی تحصیلات والدین همشیرداشتن و نداشتن، سن والد کودکان در دو گروه موردبررسی قرار گرفت ($p>0/05$). همچنین در گروه آزمایش ۱۳ نفر (٦۵ درصد) افراد نمونه مادر و



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

۷ نفر (۳۵ درصد) پدر بوده‌اند؛ درحالی‌که در گروه کنترل ۱۲ نفر (٦۰ درصد) نمونه مادر و ۸ نفر (٤۰ درصد) پدر بوده‌اند. بر اساس آزمون خی‌دو بین تعداد افراد نمونه بر اساس جنسیت والدین در دو گروه تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (p>۰/۰۵). یافته‌ها نشان داد در گروه آموزش ۷ نفر (۳۵ درصد) لیسانس، ٦ نفر (۳۰ درصد) فوق‌دیپلم، ۳ نفر (۱۵ درصد) دیپلم، ۳ نفر (۱۵ درصد) فوق‌لیسانس و ۱ نفر (۵ درصد) پزشک بودند. هم‌چنین در گروه کنترل ۷ نفر (۳۵ درصد) دیپلم؛٤ نفر (۲۰ درصد) فوق‌دیپلم، ۵ نفر (۲۵ درصد) لیسانس، ۱ نفر (۵ درصد) فوق‌لیسانس، ۲ نفر (۱۰ درصد) دکترا و ۱ نفر (۵ درصد) پزشک است. بر اساس آزمون خی‌دو بین تعداد افراد نمونه بر اساس تحصیلات والدین در دو گروه تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (p>۰/۰۵). همچنین در دو گروه آزمایش و کنترل بیشتر افراد نمونه همشیر داشتند ۱۹ نفر (۹۵ درصد) و تنها یک نفر بود که همشیر نداشت (۵ درصد).

بر اساس آزمون خی‌دو بین تعداد افراد نمونه بر اساس همشیر در دو گروه تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (p>۰/۰۵) در گروه آزمایش میانگین سن کودک ۱۱/۲۵ و انحراف استاندارد آن ۰/۸۵۱ و در گروه کنترل میانگین سن کودک ۱۰/۸۰ و انحراف استاندارد آن ۰/۸۳٤ است. در گروه آزمایش میانگین سن والد ۳۸/٦۰ و انحراف استاندارد آن ۵/۲۸٦ و در گروه کنترل میانگین سن والد ۳۸/۲۵ و انحراف استاندارد آن ۵/۹۰۲ بود. بر اساس آزمون خی‌دو بین تعداد افراد نمونه بر اساس سن والدین و کودکان در دو گروه تفاوت معنی‌داری وجود ندارد (p>۰/۰۵). یافته‌های توصیفی نمرات متغیرهای پژوهش در جدول (۲) آمد.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

**جدول ۲: شاخصهای توصیفی متغیرها**

| متغیر | گروه | آزمایش | | کنترل | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | میانگین | انحراف معیار | میانگین | انحراف معیار |
| فرزندپروری کارآمد | پیش‌آزمون | ۷۱/۵۰ | ٦/۵۰۹ | ۷۰/٦۰ | ۹/۸٦٤ |
| | پس‌آزمون | ۸٦/۳۰ | ٤/۲۸٦ | ۷۱/۷۵ | ۹/۳۵۲ |
| | پیگیری | ۸۷/٦۰ | ٤/٤۱ | ۷۲/۰۵ | ۹/۹۰۷ |
| فرزندپروری ناکارآمد | پیش‌آزمون | ٤۸/۳۵ | ۷/۱۳۲ | ٤۹/٦۵ | ۱۰/۷۹۱ |
| | پس‌آزمون | ۳٦/۱۰ | ٤/٤۱۲ | ٤۹/٤۰ | ۱۰/٦۸٤ |
| | پیگیری | ۳٤/۷۰ | ۳/۹٦۲ | ٤۸/۷۵ | ۱۰/۵۲۳ |
| علاقه اجتماعی | پیش‌آزمون | ۲۵٤/۷ | ۲۹/۰۳ | ۲۳٤/۲ | ۳٦/۰۱ |
| | پس‌آزمون | ۲۸۵/۷۵ | ۱۵/۲٤۱ | ۲۳۲/۹۵ | ۳۵/۳۷۱ |
| | پیگیری | ۲۹۰/۵۵ | ۱۳/۵۸۲ | ۲۳٤/۳۵ | ۳٦/۹٤ |
| استقلال | پیش‌آزمون | ۳۹/۹۵ | ٤/۲٤ | ۳۸/۰۵ | ٤/٦٦ |
| | پس‌آزمون | ٤۸/۹۵ | ۳/۱۳ | ۳۸/۲۰ | ۵/۰۹ |
| | پیگیری | ۵۲/۵۰ | ۲/۷۸ | ۳۹/۷۵ | ۳/۷۵ |
| احساس تعلق | پیش‌آزمون | ٤۳/۲۰ | ٦/٤۸ | ٤٤/۱۰ | ٦/۷۵ |
| | پس‌آزمون | ۵۷/٦۵ | ٤/۲۹ | ٤٤/۹۰ | ٦/۳٤ |
| | پیگیری | ۵۸/۸۰ | ۳/۳٦ | ٤۵/٤۰ | ٦/۷٤ |

نتایج شاخصهای توصیفی میانگین و انحراف معیار نشان داد که متغیرهای فرزندپروری کارآمد (فرزندپروری مثبت و درگیری)، نمرات علاقه‌مندی، استقلال و احساس تعلق در گروههای آزمایش نسبت به گروه کنترل افزایش بیشتری در مراحل پس‌آزمون و پیگیری نسبت به پیش‌آزمون دارد.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

**جدول ۳: نتایج تحلیل واریانس با اندازه‌های پس‌آزمون و پیگیری در دو گروه**

| متغیرها | منبع تغییرات | مجموع مجذورات | درجه آزادی | میانگین مجذورات | ضریب F | مقدار احتمال (p) | مجذور سهمی اتا | توان آزمون |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| مهارت والدگری کارآمد | زمان | ۳۲۲۸۹/۶۵۰ | ۱/۶۳ | ۱۹۸۱۲/۵۴۵ | ۱۸۱۴/۳۸۷ | ۰/۰۰۱ | ۰/۹۷۶ | ۱ |
| | تعامل زمان×گروه | ۹۸۰/۱۱۷ | ۱/۶۳۰ | ۶۰۱/۳۸۸ | ۴۵/۹۶۸ | ۰/۰۰۱ | ۰/۵۴۷ | ۱ |
| | گروه | ۴۸۷۳۰۵/۰۷۵ | ۱ | ۴۸۷۳۰۵/۰۷۵ | ۱۸/۱۰۴ | ۰/۰۰۱ | ۰/۳۲۳ | ۱ |
| ناکارآمد | زمان | ۱۲۴۰/۵۱۷ | ۱/۱۹۲ | ۱۰۴۰/۸۳۷ | ۱۵۶/۲۲۹ | ۰/۰۰۱ | ۰/۸۰۴ | ۱ |
| | تعامل زمان×گروه | ۱۰۲۳/۷۵۰ | ۱/۱۹۲ | ۸۵۸/۹۶۲ | ۱۲۸/۹۳۰ | ۰/۰۰۱ | ۰/۷۷۲ | ۱/۰۰۰ |
| | گروه | ۲۳۷۵۴۱/۰۰۸ | ۱ | ۲۳۷۵۴۱/۰۰۸ | ۱۳/۲۹۹ | ۰/۰۰۱ | ۰/۲۵۹ | ۱ |
| علاقه | زمان | ۷۴۰۸/۲۷ | ۱/۲۷۱ | ۵۸۳۰/۴۷۸ | ۶۸/۵۲۹ | ۰/۰۰۱ | ۰/۶۴۳ | ۱ |
| | تعامل زمان×گروه | ۷۷۶۴/۷۶۷ | ۱/۲۷۱ | ۶۱۱۰/۸۱۵ | ۷۱/۸۲۴ | ۰/۰۰۱ | ۰/۶۵۴ | ۱ |
| | گروه | ۷۸۲۸۵۲۰/۸۳۳ | ۱ | ۷۸۲۸۵۲۰/۸۳۳ | ۲۲/۷۰۶ | ۰/۰۰۱ | ۰/۳۷۴ | ۱ |
| استقلال | زمان | ۱۰۴۳/۶۵۰ | ۲ | ۵۲۱/۳۲۵ | ۲۲۶/۱۴۶ | ۰/۰۰۱ | ۰/۸۵۶ | ۱ |
| | تعامل زمان×گروه | ۶۶۶/۸۱۷ | ۲ | ۳۳۳/۴۰۸ | ۱۴۴/۶۲۹ | ۰/۰۰۱ | ۰/۷۹۲ | |
| | گروه | ۲۲۰۸۴۹/۲ | ۱ | ۲۲۰۸۴۹/۲ | ۴۸/۷۷۱ | ۰/۰۰۱ | ۰/۵۶۲ | ۱ |
| تعلق | زمان | ۱۷۳۶/۳۱۷ | ۱/۱۶۶ | ۱۴۸۹/۵۰۱ | ۲۱۰/۸۶۶ | ۰/۰۰۱ | ۰/۸۴۷ | ۱ |
| | تعامل زمان×گروه | ۱۳۰۴/۱۱۷ | ۱/۱۶۶ | ۱۱۱۸/۷۳۸ | ۱۵۸/۳۷۸ | ۰/۰۰۱ | ۰/۸۰۶ | |
| | گروه | ۲۸۸۲۱۸/۰۰ | ۱ | ۲۸۸۲۱۸/۰۰ | ۲۲/۷۵۹ | ۰/۰۰۱ | ۰/۳۷۵ | ۱ |

نتایج نشان داد که بین میانگین نمرات مهارت والدگری، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق کودکان در مراحل پژوهش به‌طورکلی تفاوت معنی‌داری وجود دارد (p<۰/۰۰۱). همچنین تعامل اثر زمان و عضویت گروهی در مهارت والدگری، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق کودکان نیز معنی‌دار به دست آمد (p<۰/۰۰۱). به‌عبارت‌دیگر تفاوت بین



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

مهارت والدگری، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق کودکان در سه مرحله پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری در کل نمونه پژوهش به ترتیب برابر با ۰/۹۷٦، ۰/۸۰٤، ۰/٦٤۳، ۰/۸٥٦ معنی‌دار است. همچنین تفاوت نمرات این متغیرها در سه مرحله از پژوهش در دو گروه معنی‌دار است.

میزان تفاوت گروهها در مراحل پژوهش که از طریق مجذور اتا ($\eta^2$) محاسبه شده است، نشان می‌دهد که به ترتیب ۸٤.۷ درصد از تغییرات در مهارت والدگری، ٥٤.۷ درصد از تغییرات در علاقه اجتماعی، ٦٥.٤ درصد از تغییرات در استقلال و ۹۷.۲ درصد از تغییرات در احساس تعلق کودکان ناشی از آموزش راهبرد کودکان خوشبخت بوده است.

این مقادیر مجذور اتا نشان‌دهنده اندازه اثر بزرگ مداخله است. به‌عبارت‌دیگر، این ضرایب بیانگر آن است که مداخله آموزشی توانسته است به میزان قابل‌توجهی واریانس متغیرهای وابسته را تبیین کند. به‌ویژه، بیشترین تأثیر مداخله بر احساس تعلق کودکان (۹۷.۲ درصد) و کمترین تأثیر بر علاقه اجتماعی (٥٤.۷ درصد) بوده است که هر دو از نظر آماری در سطح قابل قبولی قرار دارند. مقایسه میانگین نمرات مهارت والدگری کارآمد، ناکارآمد، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق در مراحل پژوهش در هر یک از گروههای مداخله با استفاده از آزمون تعقیبی بونفرونی در جدول (٤) ارائه شد.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

**جدول (٤). نتایج آزمون تعقیبی بونفرونی برای مقایسه میانگین نمرات در مراحل پژوهش در هر یک از گروههای مداخله**

| گروه | | مراحل | | تفاوت میانگین | مقدار احتمال (p) |
|---|---|---|---|---|---|
| آموزش راهبرد کودکان خوشبخت | والدگری کارآمد | پیش‌آزمون | پس‌آزمون | -۱۵ | ۰/۰۰۱ |
| | | | پیگیری | -۱۶/۱ | ۰/۰۰۱ |
| | | پس‌آزمون | پیگیری | -۱/۱ | ۱ |
| کنترل | | پیش‌آزمون | پس‌آزمون | -۱/۱۵۰ | ۱ |
| | | | پیگیری | -۱/۱۵ | ۱ |
| | | پس‌آزمون | پیگیری | -۰/۳ | ۱ |
| آموزش راهبرد کودکان خوشبخت | ناکارآمد | پیش‌آزمون | پس‌آزمون | ۱۲/۲۵۰ | ۰/۰۰۱ |
| | | | پیگیری | ۱۳/۶۵۰ | ۰/۰۰۱ |
| | | پس‌آزمون | پیگیری | ۱/٤ | ۰/۱۲ |
| | | پیش‌آزمون | پس‌آزمون | ۰/۲۵۰ | ۱ |
| | | | پیگیری | ۰/۹ | ۱ |
| کنترل | | پس‌آزمون | پیگیری | ۰/٦۵ | ۱ |
| آموزش راهبرد کودکان خوشبخت | علاقه اجتماعی | پیش‌آزمون | پس‌آزمون | -۳۱/۰۵ | ۰/۰۰۱ |
| | | | پیگیری | -۳۵/۸۵ | ۰/۰۰۱ |
| | | پس‌آزمون | پیگیری | -٤/۸ | ۰/۰٦۱ |
| | | پیش‌آزمون | پس‌آزمون | ۱/۲۵ | ۱ |
| | | | پیگیری | -۰/۱۵ | ۱ |
| کنترل | | پس‌آزمون | پیگیری | -۱/٤ | ۱ |



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

| گروه | | مراحل | | تفاوت میانگین | مقدار احتمال (p) |
|---|---|---|---|---|---|
| آموزش راهبرد کودکان خوشبخت | استقلال | پیش‌آزمون | پس‌آزمون | -۹ | ۱ |
| | | | پیگیری | -۱۲/۵۵ | ۰/۰۰۱ |
| | | پس‌آزمون | پیگیری | -۳/۵۵ | ۰/۰۶۱ |
| | | پیش‌آزمون | پس‌آزمون | -۰/۱۵ | ۱ |
| | | | پیگیری | -۱/۷ | ۱ |
| کنترل | | پس‌آزمون | پیگیری | -۱/۵۵ | ۱ |
| آموزش راهبرد کودکان خوشبخت | تعلق | پیش‌آزمون | پس‌آزمون | -۱۴/۴۵ | ۰/۰۰۱ |
| | | | پیگیری | -۱۵/۶ | ۰/۰۰۱ |
| | | پس‌آزمون | پیگیری | -۱/۱۵ | ۱ |
| | | پیش‌آزمون | پس‌آزمون | -۰/۸ | ۱ |
| | | | پیگیری | -۱/۳ | ۱ |
| کنترل | | پس‌آزمون | پیگیری | -۰/۵ | ۱ |

نتایج آزمون تعقیبی بونفرونی برای مقایسه میانگین نمرات مهارت والدگری کارآمد، ناکارآمد، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق در سه مرحله به تفکیک دو گروه در جدول (٤) نشان داده است که تفاوت میانگین نمرات مهارت والدگری کارآمد، ناکارآمد، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق در مرحله پیش‌آزمون با پس‌آزمون و هم‌چنین پیش‌آزمون با پیگیری در گروه آموزش راهبرد کودکان خوشبخت معنی‌دار است (p<۰/۰۰۱). اما تفاوت میانگین نمرات پس‌آزمون و پیگیری در گروه آموزش راهبرد کودکان خوشبخت معنی‌دار به دست نیامده است (p>۰/۰۵).

در گروه کنترل نیز تفاوت هر سه مرحله پژوهش غیرمعنی‌دار است (p>۰/۰۵). بر این اساس می‌توان گفت در اثرات درون‌گروهی در هر گروه آموزش راهبرد کودکان خوشبخت میانگین نمرات مهارت والدگری کارآمد، ناکارآمد، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق در مرحله پس‌آزمون و پیگیری نسبت به پیش‌آزمون افزایش داشته است و در مرحله پیگیری نسبت به پس‌آزمون نیز نمرات ثبات نشان می‌دهند.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

## بحث

پژوهش حاضر با هدف اثربخشی آموزش راهبرد کودکان خوشبخت بر مهارت والدگری، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق کودکان انجام شد. نتایج نشان داد آموزش راهبرد کودکان خوشبخت بر مهارت والدگری مؤثر است که با یافته‌های خلقی و همکاران (۲۰۱۸)، رستمی و همکاران (۲۰۱۸)، هاشمی‌ملکشاه (۲۰۱۶) و ایزو و همکاران (۲۰۲۲) همسو است

یکی از اجزای مهم مدلهای سنتی و رایج والدگری، کنترل رفتاری است (اسپیتوون[1] و همکاران، ۲۰۱۶). واژه کنترل رفتاری، معمولاً برای هر دو نوع رفتارهای والدگری مطلوب (ارائه راهنمایی و ایجاد ساختار) و نیز رفتارهای والدینی منفی (ایجاد فشار، سلطه‌گری و تنبیه) استفاده می‌شود (اسپیتوون و همکاران، ۲۰۱۶). این بدیهی است که راهبردهای کودکان خوشبخت بر بعد مثبت تأکید دارند. ازاین‌رو بر اساس مدل والدگری کنترل رفتاری می‌توان اذعان کرد که این درمان با تأکید و توجه به نقش محیط خانواده بر رفتار ناسازگارانه فرزندان، شکل‌گیری اختلال رفتاری در خانواده، بر بهبود تعاملات فرزندان و والدین درون بافت خانواده تأکید دارد و معتقد است که تغییر در شیوه والدگری منجر به کاهش مشکلات رفتاری، ساماندهی مشکلات کارکرد اجرایی و بهبود تنظیم هیجان، علاقه اجتماعی و رفتار اجتماعی می‌شود (کریستین و پریمن، ۲۰۱۷).

در نگاهی دیگر در تبیین این نتایج می‌توان گفت که با ارائه آموزشهایی همچون معرفی راهبردهای تربیت کودکان خوشبخت در جلسه دوم و مهارت والدگری موفق با استفاده از راهبردهای تربیت کودکان خوشبخت در جلسه سوم با هدف استفاده از پیامدهای طبیعی به جای تنبیه و کنارگذاشتن انتقاد و عدم‌تغییر برنامه روزانه، تفاوت توجه صحیح به کودک با توجه بیش‌ازحد، توجه به اهداف اشتباه کودک بر رابطه والد و کودک تأکید شده و این نکته که ممکن است اعمال و خلق‌وخوی والدین، رفتار کودک را تحت‌تأثیر قرار دهد موردتوجه قرار می‌گیرد. این برنامه والدین را ترغیب کرد که هدفهای بدرفتاری فرزندان خود را بشناسند؛ به

1. Spithoven



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

روشهای فرزندپروری خود توجه کنند؛ به فرزندان خود احترام گذاشته و به او اعتماد کنند؛ قوانینی برای رفتار تعیین کنند و به کودکان خود حق انتخاب دهند.

نتایج نشان داد آموزش راهبرد کودکان خوشبخت بر علاقه اجتماعی کودکان مؤثر است که با یافته‌های منصوری و همکاران (۲۰۲۲)، پورسید و همکاران (۲۰۱۵)، علیزاده و همکاران (۲۰۱٤)، بایوکو[1] و همکاران (۲۰۲٤) و یو و همکاران (۲۰۲۲) همسو است. تحقیقات اولیه درزمینه فرزندپروری و رشد کودک نشان داد والدینی که فرزندان خود را با پرورش مناسب، استقلال و کنترل صحیح فرزندان تأمین می‌کنند، کودکانی دارند که به نظر می‌رسد از مهارت بالاتری برخوردار هستند و از نظر اجتماعی رشد و مهارت بهتری دارند (اسپرا[2]، ۲۰۰۵).

ازاین‌رو در رویکرد راهبرد کودکان خوشبخت اعضای خانواده یاد می‌گیرند از بودن کنار هم لذت ببرند؛ با هم مشارکت کنند؛ به یکدیگر عشق بورزند و احترام بگذارند و هر کدام می‌آموزند که چطور به دیگری دلگرمی دهند (امیری، ۲۰۱٦). بنابراین افراد بر مبنای من خلاق و علاقه اجتماعی شیوه خاص زندگی خود را پی‌ریزی می‌کنند و در این مسیر از طریق هَدفهای تخیلی به سوی یک هدف خودگزیده حرکت کرده و سبک زندگی بامعنا برای خود می‌آفرینند. همچنین از طریق کاوش و برملاکردن اهداف اشتباه و فرضهای و غلط باورهای محدودکننده که خود منجر به رفتارهای مبتنی بر شکست می‌شود را اصلاح می‌کنند (کریستین و پریمن، ۲۰۱۷)

بنابراین در تبیین یافته می‌توان بیان داشت در جلسه چهارم به پرورش علاقه اجتماعی پرداخته شد که در آن هدف کنارکشیدن خود از نزاع قدرت، کشمکش و دعوای بچه‌ها، عمل‌کردن به جای حرف‌زدن، کیش‌نکردن پشه‌ها، رشددادن روحیه همکاری و تعاون در کودک، علاقه اجتماعی معیار سلامت و ضعف روانی، عضو مفید و مؤثربودن در اجتماع بود.

ازاین‌رو ازآنجاکه آموزش راهبرد کودکان خوشبخت بر پایه اصول یادگیری اجتماعی

1. chaiocco
2. Sepra



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

بنانهاده شده است به والدین از طریق آموزش می‌آموزد که چگونه می‌توانند تعامل مثبت‌تری با کودکان برقرار کرده و میزان رفتارهای منفی و تعارضهای درونی را کاهش دهند. در همین راستا با تأکید بر برگزاری جلسات خانوادگی که در جلسه هشتم بیان شد اهمیت توجه به این‌که کنار هم باشند و لذت ببرند دوچندان شد.

نتایج نشان داد آموزش راهبرد کودکان خوشبخت بر استقلال کودکان مؤثر است. نتایج با یافته‌های ون میگن[1] و همکاران (۲۰۲٤)، ویر (۲۰۲۳) همسو است. وقتی والدین نشان می‌دهند که خودشان مشکلات و نگرانیهای خود را به‌طور مستقل حل می‌کنند و احساسات خود را به‌خوبی مدیریت می‌کنند، کودکان نمونه‌ای از استقلال عاطفی را در والدین خود می‌بینند و این باعث می‌شود که آنها نیز به استقلال عاطفی دست یابند (پارک و لو[2]، ۲۰۱٦).

به بیانی دیگر بر اساس نظریات دل‌بستگی بالبی[3] (۱۹۷۳) والدینی که خود را متعهد به فرزندپروری مبتنی بر دل‌بستگی می‌کنند ممکن است با چالش جداکردن فرزندان خود از این رویکرد مواجه شوند و این روش ممکن است باعث وابستگی بیش‌ازحد کودک به والدین شود و استقلال او را به تأخیر بیندازد.

ازاین‌رو در تبیین یافته می‌توان گفت آموزش والدین موجب تغییر نگرش والدین نسبت به نحوه برخورد با کودک خود و درنتیجه یادگیری رفتارهای جدید و تغییر رفتار والدین با کودکان و درنتیجه افزایش استقلال کودکان می‌شود؛ زیرا تشویق والدین به مشاهده و ردیابی رفتارهای کودکانشان با هدف تغییر رفتار کودک و آموزش راهبردهایی مانند تکنیک پرسیدن، گفتن، انجام‌دادن و غیره به والدین برای یاددهی رفتارها و مهارتهای جدید همچون تقویت استقلال در برنامه آموزش کودکان خوشبخت موجب شد که والدین بدون آن‌که به اعتمادبه‌نفس فرزندان خود خدشه‌ای وارد کنند یا سبب ایجاد و افزایش گناه در آنها شوند

1. van Meegen
2. Park and lau
3. Bowlby



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

به آنها یاد دهند که به مسائل خود بیندیشند؛ راه‌حلهای مختلفی برای آن بیابند و با انتخاب بهترین راه‌حل به حل مسائل خود مبادرت ورزند (ویر، ۲۰۲۳).

درنهایت در جلسات پنجم با محوریت برانگیختن احساس استقلال و جلسه هفتم شخصیت مستقل کودک از والد برگزار شد که با آموزشهای داده شده والدین توانستند به حفظ استقلال کودکان کمک کنند.

نتایج نشان داد آموزش راهبرد کودکان خوشبخت بر احساس تعلق مؤثر است که با یافته بنگتسسون و لاکوف[1] (۲۰۲۰) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان به نظریه فرایندهای شناختی و انگیزشی که شامل ارضای نیازها، ارائه مشوقها و شکل‌گیری باورها اشاره کرد که والدین برای فرزندان تسهیل و ایجاد می‌کنند (مزلو[2]، ۱۹۹۳)؛ بنابراین اگر والدین درک نکند که کودک چگونه فکر می‌کند؟ و به چه روشی می‌تواند احساس تعلق کند؟ مشکلات بسیاری را به وجود خواهند آورد (صفاری‌نیا و همکاران، ۲۰۱۶).

بنابراین راهبرد کودکان خوشبخت با تأکید بر دلگرمی و بهبود روابط باعث می‌شود تا افراد توانایی‌شان را برای پیشرفت عملشان افزایش دهند و به جای واکنش دفاعی درباره تجارب زندگی، از آنها استفاده کنند. بر این اساس والدین احساس خوشایندی داشته و برای حل مشکلاتشان هوشمندانه‌تر برنامه‌ریزی کردند و تواناییهای خود را بهتر شناختند. همه این موارد می‌تواند بنا به تعریف احساس تعلق به معنای کمک به فرد تا بفهمد، خودش چه کسی است؟ جایگاهش در این زندگی کجاست؟ است (استی آماند و همکاران، ۲۰۱۷).

این پژوهش دارای محدودیتهایی همچون اجرای پژوهش روی والدین دارای کودکان ۱۲-۱۰ ساله بوده است؛ بنابراین قابل‌تعمیم به سایر گروههای جمعیتی نیست. همچنین عدم امکان نمونه‌گیری تصادفی، استفاده از ابزارهای خودگزارش‌دهی از دیگر محدودیتها است.

1. Bengtsson and luckow
2. Maslow



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

ازاین‌رو پیشنهاد می‌شود پژوهش توسط دیگر پژوهشگران در بین والدین دارای کودکان در مقطع سنی دیگر اجرا شود و نتایج با یکدیگر مقایسه شود و همچنین استفاده از روشهای نمونه‌گیری تصادفی پیشنهاد می‌شود.

بر این اساس برنامه اختصاصی در راستای اثرات ناشی از بهبود مهارتهای والدگری از طریق راهبرد کودکان خوشبخت توسط متخصصین آموزش داده شود. با برگزاری دوره‌های گروهی برای والدین و تدوین بسته‌های آموزشی راهبرد کودکان خوشبخت زمینه‌های لازم برای بهبود آگاهی والدین توسط مشاورین فراهم شود و با توجه به ماهیت بسته آموزشی در پیاده‌سازی این بسته فقط به برگزاری دوره‌های آموزشی اکتفا نشود بلکه در موقعیتهای واقعی به شکل عملی به‌صورت فردی نیز اجرا شود. درمجموع یافته‌های این پژوهش نشان داد که آموزش راهبرد کودکان خوشبخت بر مهارت والدگری، علاقه اجتماعی، استقلال و احساس تعلق مؤثر است. ازاین‌رو لازم است به‌طور ویژه متغیرهای فوق درزمینه بهبود شرایط کودکان ۱۲-۱۰ ساله موردتوجه محققین و پژوهشگران قرار گیرد.

## ملاحظات اخلاقی

**مشارکت نویسندگان**: همه نویسندگان در تهیه مقاله مشارکت داشته‌اند.

**منابع مالی**: برای این مقاله از شخص و یا سازمانی حمایت مالی دریافت نشده است

**تعارض منافع**: بنا بر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

**پیروی از اصول اخلاقی پروژه**: تمامی ملاحظات ازجمله شرط امانت، صداقت و نبود سرقت ادبی رعایت شده است.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

- Alizadeh, H.; Ismaili, K; and Sohaili, F. (2014). Psychometric properties (factorial structure and reliability) of social interest scale for Iranian children aged 4 to 12 years. ***Educational Measurement Quarterly***, 5(19): 50-65. (In persian) https://doi.org/10.22054/jem.2015.3971

- Allen, K., Gray, D. L. L., Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (2021). The Need to Belong: a Deep Dive into the Origins, Implications, and Future of a Foundational Construct. ***Educational Psychology Review***, 34(2), 1133–1156. DOI: 10.1007/s10648-021-09633-6

- Amiri. M(2016). Effectiveness of Parent Behavioral Training on Hyperactivity/ Impulsivity and Rule-Breaking Behaviors in Children with ADHD (Hyperactivity-Impulsivity Domain Type). ***Quarterly Research in psychological health***; 9 (4):90-101(In persian) http://rph.khu.ac.ir/article-1-2604-en.html

- Ayriza, Y., Izzaty, R. E., Romadhani, R. K., Oktaviani, F., & Wicaksono, B. (2022). Exploring the meaning of happiness of middle childhood children. ***Children and Youth Services Review***, 143, 106659. DOI:10.1016/j.childyouth.2022.106659

- Baiocco, R., Favini, A., Pistella, J., Carone, N., Speranza, A. M., & Lingiardi, V. (2024). Prosocial and externalizing behaviors in children raised by different-and same-gender parent families: new directions in parenting research. ***Frontiers in psychology***, 14, 1325156. doi: 10.3389/fpsyg.2023.1325156

- Behzadi, B., Sarvghad, S., Samani (2011). Confirmatory factor analysis on the Farsi version of the Parker Parental Attachment Scale. ***Psychological methods and models***, 2(6), 81-98. (In persian) https://jpmm.marvdasht.iau.ir/article_849.html?lang=en

- Bengtsson, T. T., & Luckow, S. T. (2020). Senses of belonging when living in foster care families: Insights from children's video diaries. ***Childhood***, 27(1), 106-119. https://doi.org/10.1177/0907568219881667

- Bowlby, J. (1973). ***Attachment and Loss. Vol: II Separation, Anxiety and Anger.*** London: The Hogarth Press and the Institute of Psycho-Analysis. https://pep-web.org/browse/document/IPL.095.0001A

- Clarkson, A., & Zierl, L. (2018). An online parenting program grows digital parenting skills and parent–school connection. ***The Journal of Extension***, 56(5), 6. DOI:10.34068/joe.56.05.06



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

- Christian D.D., Perryman, K.L. (2017). Improving the parent-adolescent relationship with adventure-based counceling: An Adlerian perspective. ***Journal of Child and Adolescent Counceling***, 3, 44-58. https://doi.org/10.1080/23727810.2017.1281693

- DreiKurs,R. (2018). ***The challenges of parenthood***. New York: hawthome Books Inc. https://www.amazon.com/Challenge-Parenthood-Rudolf-Dreikurs/dp/0801511836

- Drycourse, red. and Solts, V. (1995). ***Happy children (child rearing strategies and improving parent-child relationship).*** Translated by Hamid Alizadeh and Alireza Rouhi (2019). Tehran: Arsbaranin (In persian) https://psybooks.ir/product/کتاب-کودکان-خوشبخت/

- Erricker, J. (2009). ***The importance of happiness to children's education and wellbeing***. In International handbooks of religion and education (pp. 739–752). https://doi.org/10.1007/978-1-4020-9018-9_39

- Esmaeilinasab M, Alizadeh H, Ahadi H, Delavar A, Eskandari H. (2010). The Effectiveness of Adlerian Parent Training Comparing with Behavioral Parent Training on Symptoms Amelioration in Children with Conduct Disorder. ***JOEC***; 10 (3):227-236. http://joec.ir/article-1-262-en.html

- Etminan, M. (2017). Treatment of anxiety disorders in children. ***Iranian Quarterly Journal of Psychology and Behavioral Sciences*** (fourth year), number 14, pp. 8-17. (In persian) https://psyj.ir/afile/8-17M.E.pdf

- Hamjah, S. H., Zur Raffar, I. N. A., Rahman, Z. A., & Rasit, R. M. (2020). Applying spiritual aspect of parenting skills to adolescents in the family. Afkar: ***Journal Akidah & Pemikiran Islam***, 22(2), 313-346. https://doi.org/10.22452/afkar.vol22no2.9

- Hashemi Malekshah, sh. (2016). The effectiveness of parent training with Adlerian approach on changing parenting practices of parents with children with attention deficit hyperactivity disorder. ***Psychology of exceptional people,*** 7(27), 135-159. (In persian) http://icssjournal.ir/article-1-522-en.html

- Haslam, D., Mejia, A., Sanders, M. R., & de Vries, P. J. (2016). ***Parenting programs. In J. M. Rey (Ed.), IACAPAP e -Textbook of child and adolescent mental health***. Geneva: International Association for Child and Adolescent Psychiatry and Allied Professions. https://iacapap.org/_Resources/Persistent/4dc9586854efdf59d66d275ec4d1251d1a5c68ea/A.12-PARENTING-2016-Amended.pdf



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

- Izzo, F., Baiocco, R., & Pistella, J. (2022). Children's and Adolescents' Happiness and Family Functioning: A Systematic Literature review. ***International Journal of Environmental Research and Public Health***, 19(24), 16593. DOI: 10.3390/ijerph192416593

- Kholghi,z Aghaei,A., Farhadi,H(2018). Effectiveness of training parents by Adler- Dreikurs Approach on emotion regulation and parent-child interaction in children with Attention Deficit/Hyperactivity Disorder. ***Empowerment of exceptional children***, 10(4), 37-49. (In persian). Doi:10.22034/CECIRANJ.2020.209581.1307

- Lanjekar, P. D., Joshi, S. H., Lanjekar, P. D., & Wagh, V. (2022). The Effect of Parenting and the Parent-Child Relationship on a Child's Cognitive Development: a literature review. ***Cureus***. https://doi.org/10.7759/cureus.30574

- Maine, F., Brummernhenrich, B., Chatzianastasi, M., Juškienė, V., Lähdesmäki, T., Castells, N., & Peck, J. (2021). Children's exploration of the concepts of home and belonging: Capturing views from five European countries. ***International Journal of Educational Research***, 110, 101876. DOI:10.1016/j.ijer.2021.101876

- Malik, F., & Marwaha, R. (2022). ***Developmental Stages of Social Emotional Development in Children.*** In StatPearls. StatPearls Publishing. PMID: 30521240. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK534819/

- Mansager, Erik & Griffith, Jane. (2019). Respecting Differences: Theoretical Variance Between Adler and Dreikurs. ***The Journal of Individual Psychology***. 75. 216 -230, https://doi.org/10.1353/jip.2019.0028

- Mansouri M, khajevand khoshali A, Sobhani Shahmirzadi M. (2022). Comparison of the effectiveness of parental education with Barclay's behavioral approach and Adlerian-Dreikursian approach on improving social skills of children with defecation disorders referred to the specialized pediatric clinic in Gorgan. ***Rooyesh***; 11 (4):145-156(In persian). http://frooyesh.ir/article-1-3497-en.html

- Maslow, Abraham H. (1993).***The Farther Reaches of Human Nature***, Preface by Bretha G. Maslow, Introduction by Henry Geiger, Penguin. https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=360035

- McMahon, R. J., Munson, J. A., & Spieker, S. J. (1997). ***The Alabama Parenting Questionnaire: Reliability and validity in a high-risk longitudinal sample.*** In meeting of the Association for the Advancement of Behavior Therapy, Miami, Florida.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

- Mikkelsen, M. R., & Christensen, P. (2009). Is children's independent mobility really independent? A study of children's mobility combining ethnography and GPS/mobile phone technologies. Mobilities, 4(1), 37–58. https://doi.org/10.1080/17450100802657954

- Mortazavi M, Seyed Ghandi M S, Alimirzayee M, Fallahi S. (2021). The Effects of Positive Psychology on Emotional Independence and Happiness in Orphan and Mistreated Adolescents. ***MEJDS***; 11:37-37(In persian) https://jdisabilstud.org/article-1-1840-en.pdf

- Painter, C. V. (2013). ***Sense of belonging: Literature review***. Citizenship and Immigration Canada= Citoyenneté et immigration Canada. https://www.researchgate.net/publication/328610471_Sense_of_belonging_literature_review

- Park, H., & Lau, A. S. (2016). Socioeconomic status and parenting priorities: Child independence and obedience around the world. Journal of Marriage and Family, 78(1), 43-59. https://doi.org/10.1111/jomf.12247

- Parker G, Tupling, H and Brown LB. (1979). A parental bonding instrument. ***Br J Med Psychol.*** 52: 1-10. https://doi.org/10.1111/j.2044-8341.1979.tb02487.x

- Pormodet, Kh, and Dehghan Manshad, Z. (2022). Examining the role of parenting styles and parent-child relationship in predicting disruptive mood disorder. ***Behavioral Science Research***, 20(1), 184-195. http://rbs.mui.ac.ir/article-1-1291-en.html

- Pursid, S; Alizadeh, H.; Kazemi, F; Barjali, A; and Farrokhi, N. (2015). The effect of social interest education on the lifestyle of bullies and victims. ***Research Journal of Positive Psychology***, 2(3 (sequential 7)): 1-20. (In persian) doi:10.22108/PPLS.2016.21517

- Rostami S, Toozandehjani H, Nejat H. (2019). ***The Comparison of the Effectiveness of Parent-Child Interaction Training and Adler-Dreikurs Parenting Training on Improving the Quality of the Parent-Child Relationship in divorced Mother's Childre***n. North Khorasan University of Medical Sciences; 11 (3):46-55(In persian). DOI: 10.21859/nkjmd-110307

- Safarinia, M.; Agha Yousofi, A; Hosseinian, S.; and hospitality, A. (2016). The effectiveness of Adlerian psychotherapy based on lifestyle, social interest on the feeling of inferiority and social well-being of betrayed women. ***Social Psychology Research***, 7(26). (In persian). https://www.socialpsychology.ir/article_63011.html?lang=en



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

- Schofield, T. J., & Weaver, J. M. (2016). Democratic parenting beliefs and observed parental sensitivity: Reciprocal influences between coparents. ***Journal of Family Psychology***, 30(4), 509–515. https://doi.org/10.1037/fam0000166

- Shelton, K. K., Frick, P. J., & Wootton, J. M. (1996). Assessment of parenting practices in families of elementary school-age children. ***Journal of Clinical Child Psychology***, 25(3), 317–329. https://doi.org/10.1207/s15374424jccp2503_8

- Spithoven, A. W. M., Bijttebier, P., Van Leeuwen, K., Goossens, L. (2016). Factor Structure of Parenting Behaviour in Early Adolescence. Journal of Adolescence, 53, 91-94. DOI: 10.1016/j.adolescence.2016.09.002

- Spera, Ch. (2005). "A Review of the Relationship among Parenting Practices, Parenting Styles, and Adolescent School Achievement". ***Educational Psychology Review***. 17 (2): 125–146. https://link.springer.com/article/10.1007/s10648-005-3950-1

- St-Amand, J., Girard, S., & Smith, J. (2017). ***Sense of belonging at school: Defining attributes, determinants, and sustaining strategies.*** https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1156289.pdf

- Stearns, P. N. (2019). Happy children: A modern emotional commitment. ***Frontiers in psychology,*** 10, 2025. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02025

- Steinberg, L., & Silverberg, S. B. (1986). The vicissitudes of autonomy in early adolescence. ***Child Development,*** 57(4), 841–851. DOI: 10.1111/j.1467-8624.1986.tb00250.x

- Tiwari, D.N., Misra, G. (2022). Social Interest and Social Well-being Across Adolescence, Young Adulthood, and Middle Adulthood Stages in the Indian Context. Trends in Psychol. 30, 294–315 (2022). https://doi.org/10.1007/s43076-021-00098-8

- Turner, A. (2015). Generation Z: Technology and social interest. ***The journal of individual Psychology***, 71(2), 103-113. DOI:10.1353/jip.2015.0021

- van Meegen, M., Van der Graaff, J., Carlo, G., Meeus, W., & Branje, S. (2024). Longitudinal associations between support and prosocial behavior across adolescence: The roles of fathers, mothers, siblings, and friends. ***Journal of Youth and Adolescence***, 53(5), 1134-1154. https://link.



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]

springer.com/article/10.1007/s10964-023-01885-5

- Vasiou, A., Kassis, W., Krasanaki, A., Aksoy, D., Favre, C. A., & Tantaros, S. (2023). Exploring parenting styles patterns and children's socio-emotional skills. ***Children***, 10(7), 1126. DOI: 10.3390/children10071126

- Weir, H. (2023). Children's autonomous mobility and their well-being. ***Wellbeing, Space and Society***, 4, 100134. https://doi.org/10.1016/j.wss.2023.100134

- Yu, Y., Chen, X., Li, D., Liu, J., & Yang, F. (2022). Growing up happy: Longitudinal relations between children's happiness and their social and academic functioning. ***The Journal of Positive Psychology***, 18(4), 531–546. https://doi.org/10.1080/17439760.2022.2093783

- Yan, Z., Lin, W., Ren, J., Ma, Q., & Qin, Y. (2024). Parenting styles and young children's problem behaviours: the mediating role of electronic media usage. ***Early Child Development and Care***, 1–17. https://doi.org/10.1080/03004430.2024.2360513

- Zaal B, Arab A, Sanagouye Moharer Gr. (2020). The effectiveness of forgiveness training on attitudes to infidelity and trust in interpersonal relationships in women affected by marital infidelity. ***JFR***; 16(3):413-28. (Persian) https://www.sid.ir/paper/383175/en



[ Downloaded from refahj.uswr.ac.ir on 2026-11-29 ]

[ DOI: 10.32598/refahj.25.97.4953.1 ]